

VYUČOVANIE INFORMATICKÝCH PREDMETOV ON-SITE A ON-LINE FORMOU

Jozef Hvorecký
Vysoká škola manažmentu, SK
University of Liverpool, UK

Kľúčové otázky

- Môžu byť **výsledky** e-learningu rovnako uspokojivé ako pri klasickom vyučovaní v triede?
- Aké **organizačné zmeny** treba v organizácii presadiť, aby kvalita denného a on-line štúdia bola rovnaká?
- Ako sa zmení **metodika a didaktika** predmetov?

Explicitné a tacitné znalosti

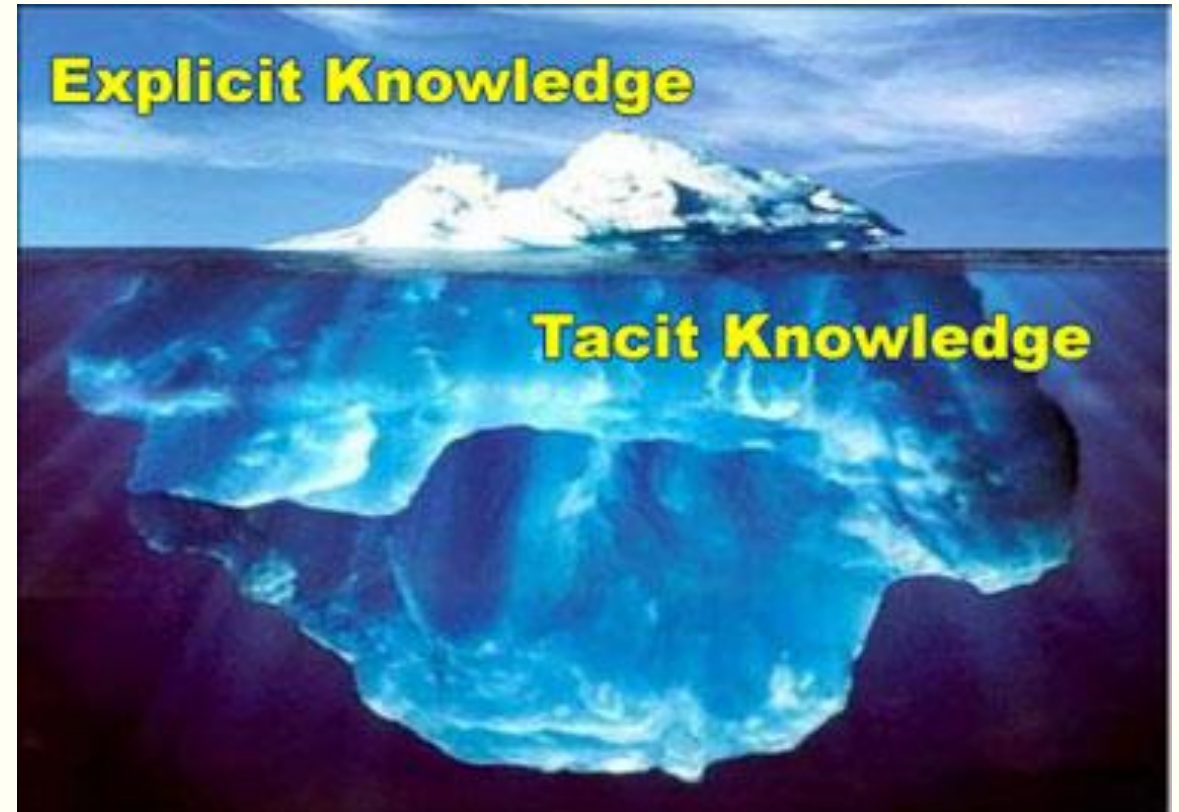

Explicitné znalosti:

- Štruktúrované
- Vyjadrené slovami, znakmi, vzorcami, návody, algoritmy atď.
- Zachytené (aj) v dokumentoch, databázach, informačných systémoch

Tacitné znalosti:

- Dávajú zmysel explicitným znalostiam
- Vyjadrujú vzťahy medzi pojmami
- Vhodnosť/nevhodnosť využitia
- Umožňujú predvídať výsledky a dôsledky

Prenos explicitných a tacitných znalostí

Prenos explicitných znalostí:

- Prednášky, knihy, odborné články, ...
- (Pasívne) sledovanie činnosti iných
- Sebavzdelávanie

Prenos tacitných znalostí:

- Riešenie úloh (pod dohľadom)
- Diskusia o problémoch
- Konzultácie
- Tímová práca

Explicitné vedomosti bez tacitných nie sú ukotvené

Education is what remains after one has forgotten what one has learned in school.

Online vzdelávanie nie je pre všetkých

	Denní študenti	Externí študenti
Pôvod vstupných znalostí	Predchádzajúce akademické štúdium	Štúdium a profesionálne skúsenosti
Kľúčové charakteristiky znalostí	Systematické, orientované na teóriu	Praktické, podstatne menej systematické
Motivácia	Titul, diplom	Kariéra, povýšenie
Pracovná skúsenosť	Minimálna	Niekoľkoročná
Znalosť cieľového predmetu štúdia	Minimálna, často nulová	Bohatá v závislosti od pracovných skúseností, avšak obmedzená na praktickú stránku predmetu štúdia

Vzdelávanie

„Dovzdelávanie“

“Mentálna” príprava na online vzdelávanie

Rozdielne postavenie:

- Externý študent vie občas „viac“ zo študovanej oblasti ako učiteľ
- Jeho vedomosti sú málokedy kompletne a „akademicky čisté“
- Študent má praktické skúsenosti, ktoré vie odovzdať
- Študent je po väčšinu času izolovaný od učiteľa aj spolužiakov
- Potrebuje dostatok študijných podkladov:
  - Učebnice (bývajú „príliš explicitné“)
  - Doplnkové učebné texty (podpora tacitných poznatkov)
  - Zbierky úloh, dátové súbory
  - Videoprednášky
  - Dostup k softwarovým nástrojom a vývojovému prostrediu

“Mentálna” príprava - rozdiely

Študent:

- Byť pripravený na neštandardný spôsob štúdia
- Prekonať pocit izolovanosti
- Poznať požiadavky učiteľa a pružne na ne reagovať

Učiteľ:

- Presne a zrozumiteľne formulovať svoje požiadavky (syllabus)
- Vychádzať študentom v ústrety
- Rýchlo reagovať
- Byť „prvý medzi rovnými“

Príprava učebného predmetu

Zabezpečiť prenos explicitných znalostí:

- Učebnice, manuály k softwaru, odborné články, ...
- Doplnkové učebné texty (prípadové štúdie, zbierky úloh, ...)
- Videoprednášky

Vytvoriť predpoklady pre prenos tacitných znalostí:

- Vytvoriť obojstrannej systém komunikácie (E-learning Management System)
- Diskusia, konzultácie, motivačné faktory, ...
- Podpora kreativity
- Individuálne a tímové projekty
- Kontrola akademickej etiky

Organizačne zabezpečiť výučbu:

- Prehľadný a podrobný sylabus
- Prístup k nevyhnutnému softwaru

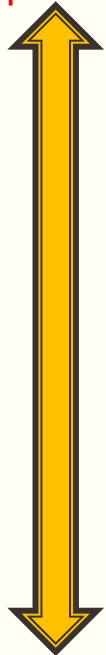

Špecifikovanie obsahu

Bloomova taxonómia

Explicitné

Tacitné

- **1. Vedomosti** (faktografické a/alebo terminologické),
- **2. Porozumenie** (väčšie pojmové celky, súvislosti a procesy, ktoré vie študent vysvetliť),
- **3. aplikácia** (uplatňovanie získaných vedomostí v nových situáciách),
- **4. analýza** (nachádzanie významných znakov, príčin a možných dôsledkov),
- **5. syntéza** (tvorba hypotéz, plánovanie riešení a ich odôvodňovanie),
- **6. evaluácia** (posudzovanie výsledkov podložené argumentmi).

Ciele výučby

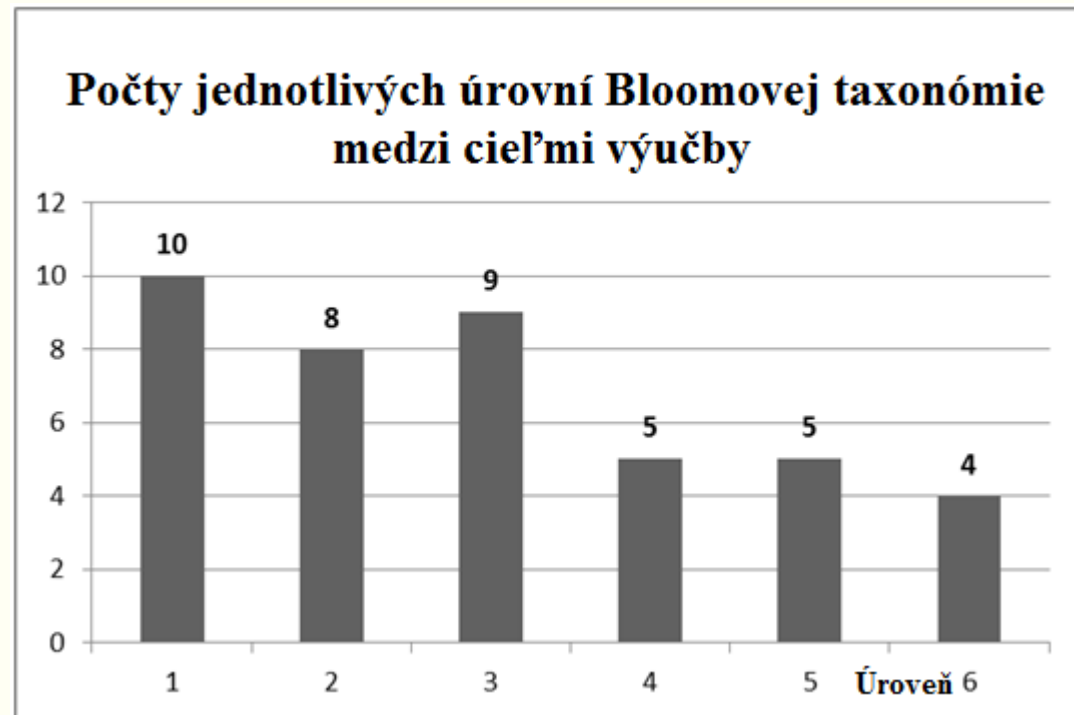
- *Pochopiť štruktúru SRBD, databázových tabuliek, dátových typov (1, 2) a vedieť obmedzovať vstupné údaje prostredníctvom metadát (3).*
- *Poznať funkciu primárneho a sekundárneho kľúča (1) pri vytváraní vzťahov medzi entitami (2, 3).*
- *Poznať pravidlá normalizácie (1), pochopiť ich účel (2), uplatňovať ich pri distribúcii údajov a ich atribútov (3) s cieľom zabrániť chybám v databázovej aplikácii (4, 5, 6).*
- *Vedieť formát príkazov v SQL (1), úloh dohovorených slov v nich (2) s cieľom vytvárať dotazy (3) tak, aby výsledkom efektívna databázová aplikácia (5, 6).*
- Atd'. atď'.

Kontrola úrovne cieľov výučby

Odhad vzťahu tacitných a explicitných poznatkov

Úroveň	Počet výskytov
1	10
2	8
3	9
4	5
5	5
6	4

Príklad prípravy študijných materiálov

Databázové technológie

■ Učebnica:

- 11 kapitol – DDL, DML, Normalizácia, Používateľské prostredie
- SQL + QBE
- 308 strán textu s príkladmi riešení
- 30 QR kódov – odkazy na YouTube

■ Zbierka úloh:

- Desiatky úloh ku každej kapitole
- Pamäťový kľúč s „prázdnyimi databázami“
- Slajdy k prednáškam na YouTube

Priebeh výučby

Úvodné stretnutie (1. týždeň):

- Mapovanie znalostí študentov
- Mapovanie ich potrieb
- Mapovanie ich možností realizovať praktickú časť výučby mimo budovy školy
- Možnosť samostatného postupu:
  - Výber softwarového prostredia
  - Hodnotenie výsledkov („Challenge exam“)
  - Návrh a realizácia záverečného projektu

Priebeh výučby (od 2. týždňa)

Komunikácia:

▪ Diskusné fórum (asynchrónne)

- Vhodné témy: otvorené riešenia, možnosť demonštrovať skúsenosti študentov

Najlepšie by to bolo zálohovať nepretržite – aké sú výhody a nevýhody takého riešenia? Vyberte si jedného klienta z trojice – banka, autoopravovňa, kozmetické štúdio. Navrhnite klientovi, ako často by mal zálohovať dátové súbory a vysvetlite, prečo.

- Do 3-4 dní publikovať úvodné príspevky
- Reagovať na príspevky spolužiakov
- Učiteľ – facilitátor a moderátor diskusie

▪ Webináre (synchrónne)

- Vopred určená téma
- Predbežné naštudovanie látky
- Diskusia s prítomnými
- Záznam pre neprítomných

Priebeh výučby: Hodnotenie poznatkov

■ Riešenia úloh

- Podobné ako na dennom štúdiu
- Zverejňovať riešenia (úspešné, ale aj typické chyby)
- Osvedčilo sa diskusné fórum (spolužiaci v úlohe učiteľov)

■ Projekty

- Individuálne aj skupinové
- Výber témy v spolupráci s pedagógom (primeraná obťažnosť)
- Učiteľ ako konzultant
- Učiteľ ako kontrolór efektívnej komunikácie v tíme

■ Skúšky

- Tradičné a/alebo proktorované
- Akademická etika

Odpovede na klúčové otázky

Aké organizačné zmeny treba v organizácii presadiť, aby kvalita denného a on-line štúdia bola rovnaká?

- Externé štúdium sa musí stať súčasťou dlhodobej stratégie školy
- Túto stratégiu treba realizovať pomocou konkrétnych opatrení:
  - Jednotný postup na celej VŠ/fakulte
  - Výber a príprava učiteľov
  - Ich hodnotenie a kariérny postup
  - Kontrola výsledkov študentov

Odpovede na klúčové otázky

Ako sa zmení metodika a didaktika predmetov?

- Väčší dôraz na samostatnú prácu študentov
  - Vnímanie študenta ako zdroja informácií vo vzdelávacom procese
  - Dôraz na samostatné štúdium, využívanie študijnej literatúry a internetových zdrojov
- Učiteľ ako facilitátor a moderátor
  - Pravidelná a rovnomerná prítomnosť na internete
  - Individuálna spätná väzba
  - Konzultant – nie „zvestovateľ večných právd“
  - Človek, ktorý chváli za každý úspech

Odpovede na klúčové otázky

- Môžu byť **výsledky** e-learningu rovnako uspokojivé ako pri klasickom vyučovaní v triede?

DATABÁZOVÝ MANAŽMENT	A	B	C	D	E	FX	PRÍMERNÁ ZNÁMKA
TRADIČNÁ UČEBŇA N=54	22,2 %	26,0 %	26,0 %	18,5 %	5,5 %	1,8 %	2,50
VIRTUÁLNA TRIEDA N=22	4,5 %	22,7 %	27,4 %	22,7 %	22,7 %	0,0 %	2,05

ŠTATISTIKA	A	B	C	D	E	FX	PRÍMERNÁ ZNÁMKA
TRADIČNÁ UČEBŇA N=421	10,2 %	12,1 %	18,8 %	16,4 %	24,9 %	17,6 %	1,67
VIRTUÁLNA TRIEDA N=151	10,0 %	16,6 %	23,8 %	13,2 %	13,2 %	23,2 %	1,74

ĎAKUJEM VÁM
ZA POZORNOST!

jhvorecky@vsm.sk

<http://blog.etrend.sk/jozef-hvorecky.html>

